

Ansvarsfördelning mellan allmäntandvård och specialisttandvård

Underlag för avtal

Ansvars- och kompetensområden
samt orsaker till remiss

Gäller från 2017-07-01

Innehåll

1	Ansvarsfördelning mellan allmäntandvård och specialisttandvård	3
1.1	Inledning	3
1.2	Utredning, diagnostik och behandling	3
1.3	Remiss – allmänt	3
1.4	Behandlingsansvar	4
2	Beskrivning av ansvarsfördelning – per specialitet	5
2.1	Bettfysiologi	5
2.1.1	Allmäntandvård	5
2.1.2	Specialisttandvård	5
2.2	Endodonti	5
2.2.1	Allmäntandvård	5
2.2.2	Specialisttandvård	5
2.3	Käkkirurgi	6
2.3.1	Allmäntandvård	6
2.3.2	Specialisttandvård	6
2.4	Ortodontologisk radiologi	6
2.4.1	Allmäntandvård	6
2.4.2	Specialisttandvård	6
2.5	Oral protetik	7
2.5.1	Allmäntandvård	7
2.5.2	Specialisttandvård	7
2.6	Ortodonti	7
2.6.1	Allmäntandvård	7
2.6.2	Specialisttandvård	7
2.7	Paradontologi	8
2.7.1	Allmäntandvård	8
2.7.2	Specialisttandvård	8
2.8	Pedodonti	8
2.8.1	Allmäntandvård	8
2.8.2	Specialisttandvård	8
2.9	Sjukhustandvård	9
2.9.1	Allmäntandvård	9
2.9.2	Specialisttandvård	9
3	Bilaga 1 Underlag för avtal om fri tandvård till barn 3-19 år	9
4	Bilaga 2 Underlag för avtal om fri tandvård till unga vuxna.....	9

1 Ansvarsfördelning mellan allmäntandvård och specialisttandvård i Västra Götaland – underlag för avtal

Allmäntandvård nedan kallat ATV
Specialisttandvård nedan kallat STV

1.1 Inledning

Dokumentet beskriver vilken vård som förväntas utföras inom allmäntandvård (ATV) respektive specialisttandvård (STV).

1.2 Utredning, diagnostik och behandling

Utredning, diagnostik och behandling som normalt ingår i ATV:s respektive STV:s kompetens anges i kapitel 2. Inom STV:s kompetensområden anges exempel på orsaker till remiss till respektive specialitet.

- Alla remisser för barn och ungdomar 0-19 år ska skickas till specialistklinik i pedodonti, med undantag för remisser till ortodonti, samt till käkkirurgi vid misstanke om käkfraktur, cystor och tumörer.
- Vård inom STV:s ansvarsområde kan utföras inom ATV.
- Utöver utredning och behandling, stödjer STV allmäntandvården med rådgivning, konsultation och auskultation.

1.3 Remiss – allmänt

Remiss till STV bör alltid föregås av en terapidiskussion där ATV-klinikens behandlare utreder om behandlingen istället kan utföras av

- kollega på kliniken.
- kollega på närliggande ATV-klinik.

Generella remissorsaker är exempelvis när adekvat behandling inom ATV:s ansvarsområde inte gett förväntat resultat, vid medicinska eller andra komplikationer.

I komplicerade fall avgör remissmottagaren i dialog med remittenten om vården ska utföras av ATV eller STV.

För att underlätta remissbedömning och prioritering ska remiss till STV alltid vara tydlig och innehålla följande:

- Frågeställning och önskad åtgärd
- Varför önskad åtgärd bedöms behöva utföras inom STV
- Allmän anamnes
- Odontologisk anamnes
- Status
- Diagnos
- Planerad behandling hos remittent
- Röntgen
- Betalningsmodell
- Eventuellt intygsnummer vid Särskilt Tandvårdsstöd
- Tolkbehov och språk
- Övriga upplysningar

1.4 Behandlingsansvar

Patientens allmäntandläkare är behandlingsansvarig tills STV börjar behandla patienten. Även under pågående specialistbehandling är allmäntandläkaren fortsatt ansvarig för eventuella vårdbehov som inte omfattas av remissen.

När delar av en pågående behandling inom STV överenskoms att utföras av ATV, ska patienten behandlas med förtur inom ATV.

Målet är att patientansvaret sin helhet ska återgå till ATV efter avslutad behandling inom STV. Efter överenskommelse med remittenten kan STV i undantagsfall ta över ansvaret för patientens fortsatta revisionsvård.

2 Beskrivning av ansvarsfördelning – per specialitet

Utredning, diagnostik och behandling som normalt ingår i ATV:s respektive STV:s kompetens anges nedan. Inom STV:s kompetensområden anges exempel på orsaker till remiss till respektive specialitet.

- Alla remisser för barn och ungdomar 0-19 år ska skickas till specialistklinik i pedodonti, med undantag för remisser till ortodonti, samt till käkkirurgi vid misstanke om käkfraktur, cystor och tumörer.
- Vård inom STV:s ansvarsområde kan utföras inom ATV.
- Utöver utredning och behandling, stödjer STV ATV med rådgivning, konsultation och auskultation.

2.1 Bettfysiologi

2.1.1 Allmäntandvård

- Identifiera, undersöka, diagnostisera och behandla patienter med okomplicerade funktionsstörningar och orofaciala smärttillstånd i käksystemet samt käkmuskelutlöst spänningshuvudvärk.
- Informera om normal käkfunktion.
- Informera om bakomliggande orsaksfaktorer och instruera till förändrat beteende för att minska belastningen på käksystemet.
- Ge smärtlindrande behandling med exempelvis farmaka, motorisk aktivering och bettskena.
- Utvärdera insatt behandling.

2.1.2 Specialisttandvård

Utreda och behandla fall som kräver specialistkompetens, exempelvis:

- Oklara smärttillstånd i käkar, huvud och hals samt kringliggande strukturer med relation till käksystemet.
- Inflammatorisk ledsjukdom med manifestation i käksystemet
- Smärta och/eller funktionsstörningar i käksystemet när inledande behandling i ATV inte gett förväntat resultat.

2.2 Endodonti

2.2.1 Allmäntandvård

- Undersöka och identifiera endodontiskt behandlingsbehov samt diagnostisera och behandla sjukdomar i pulpa och periradikulär vävnad
- Utföra akut endodontisk behandling
- Behandla traumaskadade tänder med pulpainvolvering

2.2.2 Specialisttandvård

Utreda och behandla fall som kräver specialistkompetens, exempelvis

- Diagnostisera, identifiera och eventuellt behandla tänder på patienter med svåra allmänmedicinska tillstånd.
- När symtom och/eller fynd avviker från det normala.
- Förväntade eller konstaterade svårigheter exempelvis kanalobliteration, komplicerad rotanatomi och rotkanal med icke slutet apex.
- Kvarstående smärta och/eller kvarstående periapikal patologi där det föreligger behandlingssvårigheter.

2.3 Käkkirurgi

2.3.1 Allmäntandvård

- Identifiera och diagnostisera käkkirurgiskt behandlingsbehov.
- Utföra
 - tandextraktioner
 - dentoalveolär kirurgi – rotrester, retinerade tänder, enklare friläggningar, frenulumplastik
 - buccala incisioner vid dentala abscesser
- Utredda och behandla orofacial smärta.
- Diagnostisera, behandla och följa upp tandtrauma.

2.3.2 Specialisttandvård

- Utredda och behandla cystor, tumörer samt förändringar med malignitetsmisstanke.
- Utföra
 - käkkirurgi – käkfrakturer, käkledskirurgi, rekonstruktiv och ortognat kirurgi
 - implantatkirurgi och benaugmentation
 - behandling då svårigheter av teknisk natur förväntas eller då patienten är en medicinsk riskpatient
- Diagnostisera och behandla
 - komplexa dentoalveolära trauma och mjukdelsskador
 - infektioner med spridning och infektioner i munbotten
 - kvarstående symtom efter käkkirurgi i ATV, när adekvat efterbehandling inte gett förväntat resultat
 - komplicerade slemhinneförändringar

2.4 Ortodontologisk radiologi

2.4.1 Allmäntandvård

- Utföra:
 - bildtagning och diagnostik med intraoral detektor
 - kvalitetssäkring av röntgenverksamhet

2.4.2 Specialisttandvård

- Utredda behandlingar som kräver utrustning och/eller kompetens utöver vad som förväntas i ATV.
- Vid behov bistå ATV vid bildtagning, bildtolkning och kvalitetssäkring.

2.5 Oral protetik

2.5.1 Allmäntandvård

- Undersöka och identifiera protetiskt behandlingsbehov
- Informera patienten om möjliga behandlingsalternativ
- Diagnostisera och terapiplanera protetiskt behandlingsbehov samt utföra protetiska ersättningar av normal svårighetsgrad inom:
 - Platt- och partialprotetik
 - Kombinationsprotetik
 - Kron- och broprotetik
 - Implantatförankrad protetik
 - Reparationer

2.5.2 Specialisttandvård

- Utredda och behandla fall som kräver specialistkompetens, exempelvis:
 - när komplicerade tekniska, medicinska eller psykologiska problemställningar föreligger eller förväntas
 - grava bettavvikelser
 - käkprotetisk behandling

2.6 Ortodonti

2.6.1 Allmäntandvård

- Identifiera och diagnostisera ortodontiskt behandlingsbehov.
- Utföra interceptiv ortodontisk behandling, som
 - bettslipning
 - extraktion
 - avtagbar apparatur (exempelvis klammerplåtar, aktivatorer)
 - jingualbågar
 - Quad Helix
 - crosselasti
 - EOD
- Underhålla retentionsapparatur

2.6.2 Specialisttandvård

- Utredda och behandla fall som kräver specialistkompetens.
- Ge rekommendationer som stöd för allmäntandläkaren i beslut kring diagnostik, terapiplanering, behandlingsbehov, behandling och prognosbedömning.

2.7 Paradontologi

2.7.1 Allmäntandvård

- Undersöka och identifiera parodontalt behandlingsbehov, vilket innebär att diagnostisera förekomst, utbredning och svårighetsgrad av parodontal och periimplantär sjukdom.
- Identifiera riskpatienter
- Terapiplanera och
 - genomföra icke-kirurgisk parodontal kausal behandling, exempelvis vid gingivit, mild och måttlig kronisk parodontit och mucositis.
 - utföra begränsad parodontalkirurgisk behandling
- Utvärdera den parodontala behandlingen
- Genomföra parodontal stödbehandling

2.7.2 Specialisttandvård

- Utredda och behandla fall som kräver specialistkompetens, exempelvis:
 - aggressiv parodontit och avancerad kronisk parodontit
 - periimplantit
 - när adekvat behandling i ATV inte gett förväntat resultat.
- Genomföra parodontal rekonstruktiv och mukogingival kirurgi
- Genomföra implantatkirurgi

2.8 Pedodonti

2.8.1 Allmäntandvård

- Undersöka och identifiera behandlingsbehov på barn och ungdomar 0-19 år
- Diagnostisera och terapiplanera samt utföra:
 - oraksinriktad kariesbehandling
 - strukturerad inskolning till tandvård för barn över tre år
 - sedering med stöd av sedering med bensodiazepiner (rektal och oral) på barn över ett år och > 10 kg
 - behandling under lustgas
 - akut omhändertagande
 - mindre komplicerad dentoalveolär kirurgi
 - mindre komplicerade protetiska konstruktioner
- Handlägga mindre komplicerade störningar i tandutvecklingen.

Alla remisser för barn och ungdomar 0-19 år ska skickas till specialistklinik i pedodonti, med undantag för remisser till ortodonti samt till käkkirurgi vid misstanke om käkfraktur, cystor och tumörer.

Patientansvarig tandläkare inom ATV har ansvar för förebyggande och orsaksinriktad behandling, *även efter* att remiss skickats till specialistklinik i pedodonti.

2.8.2 Specialisttandvård

Utredda och behandla barn och ungdomar 0-19, vilka kräver specialistkompetens, exempelvis:

- Komplicerade behandlingsproblem som kräver specifikt omhändertagande exempelvis på grund av icke förväntat resultat, psykolog- och/eller narkosbehandling
- Funktionsnedsättning, allvarlig sjukdom och kronisk sjukdom med orala/behandlingsmässiga manifestationer eller där den orala situationen är svårbedömd
- Omfattande behandlingsbehov, exempelvis
 - komplicerade trauman eller komplikationer efter trauma
 - grava störningar i tandutvecklingen
 - eruptionsstörningar
 - aggressiv parodontit
 - allvarliga patologiska tillstånd i käkar och mjukvävnader

2.9 Sjukhustandvård

2.9.1 Allmäntandvård

Diagnostisera och behandla patienter med:

- Tandvårdsrädsla av måttlig karaktär
- Hög ålder – med/utan psykiatrisk sjukdom och utan risk för allvarliga medicinska komplikationer
- Okomplicerad blödningsproblematik
- Blodburen smitta – exempelvis hepatit, HIV
- Välkontrollerad allmänsjukdom – exempelvis hjärtsjukdom, diabetes, KOL och RA.
- Funktionsnedsättning med mindre omfattande samarbetsvårigheter
- Mindre komplicerade oralmedicinska tillstånd.

Remiss från sjukhustandvård för patienter som fordrar kontinuerlig uppföljning ska omhändertas med förtur.

2.9.2 Specialisttandvård

Utreda och behandla fall som kräver specialistkompetens, exempelvis

- Komplicerad behandlingsproblematik i kombination med psykiska och/eller fysiska funktionshinder
- Extrem tandvårdsrädsla
- Tandvård på patienter där god munhälsa är särskilt viktig för prognosen för allvarliga sjukdomstillstånd och behandlingar
- Komplicerade oralmedicinska tillstånd
- Komplicerade allmänmedicinska tillstånd där det är svårt att genomföra tandvård.

3 Bilaga 1 Underlag för avtal om fri tandvård till barn 3-19 år

Dokumentet finns på Vårdgivarwebbens sidor om Tandvård > [Fri tandvård – barn och unga](#) under rubriken *Blanketter & Avtalsdokument – 3-24 år*.

4 Bilaga 2 Underlag för avtal om fri tandvård till unga vuxna

Dokumentet finns på Vårdgivarwebbens sidor om Tandvård > [Fri tandvård – barn och unga](#) under rubriken *Blanketter & Avtalsdokument – 3-24 år*.

